

یاسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۹ صبح	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	سوالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۴۸۹ / ۶ / ۱۸	سال سوم آموزش متوسطه		
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال ۱۴۸۹		

ردیف	سوالات	نمره
۱	بیتی که هر دو مصraig آن قافیه داشته باشد، چه نام دارد؟	+۲۵
۲	علت نام‌گذاری «قطعه» را بنویسید.	+۵
۳	درون‌مايه‌ی کتاب «مشوي مولوي» را بنویسید.	+۲۵
۴	حلقه‌ی ارتباط همه‌ی رشته‌های «مسنط» چه نام دارد؟	+۲۵
۵	قدیمی‌ترین «مستزاد» در دیوان کدام شاعر آمده است؟	+۲۵
۶	کدام پایه‌های تشبيه در تمام تشبيهات حضور دارند؟ اين پایه‌ها را در بيت زير بيايد. «چون شبنم او فتاده بدم پيش آفتاب مهرم به جان رسيد و به عنیوق برشدم»	۱
۷	در بيت «گر به اقلیم عشق روی آري / همه آفاق گلستان بیستی» يك «اضافه‌ی تشبيه‌ی» بيايد.	+۲۵
۸	در بيت زير، حذف برخی از پایه‌های تشبيه سبب ايجاد چه نوع تشبيه‌ی شده است؟ يك نمونه از اين نوع تشبيه را در اين بيت، مشخص کنيد. «اشکم، ولی به پاي، عزيزان چكيداهام»	+۵
۹	در بيت «جرم گردون تيره و روشن در او آيات صبح / گوئي اندر جان نادان ، خاطر داناستي» الف) کدام واژه نشان دهنده‌ی پيوند شباخت است? ب) «وجه شبه» را بنویسید.	+۷۵
۱۰	عبارتی بنویسید که در آن واژه‌ی «بازار» به صورت استعاره‌ی مصرح به کار رفته باشد.	+۵
۱۱	دو بيت «در پيشگاه دل ، تو بهاري ترين بهار / در آسمان جان، تو طلائي ترين شبی» ترکيب مشخص شده، چه نوع استعاره‌ای است و چگونه پديد آمده است؟	+۷۵
۱۲	با توجه به بيت «در زلف چون کمندش اى دل میخ ، کان جا / سرها بریده بینی بی خرم و بی جنایت» الف) يك «استعاره» بيايد. ب) «مشبه‌به» اين استعاره را بنویسید. پ) با توجه به «مشبه‌به» نوع دقیق این استعاره را مشخص کنيد.	+۷۵
۱۳	در کدام يك از ابيات زير، نوع علاقه‌ی مجاز «کلينه» است؟ اين «مجاز» را بيايد و «مفهوم» و «قرینه»ي آن را بنویسید. الف) از تو به که نالم که دگر داور نیست ب) دست در حلقة‌ی آن زلف دوتا نتوان کرد	۱
	وز دست تو هيج دست بالاتر نیست تکيه برعهد تو و باد صبا نتوان کرد	
	«ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم»	

پاسمه تعالی

سوالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۹ صبح
تاریخ امتحان: ۱۸ / ۶ / ۱۳۸۹	سال سوم آموزش متوسطه	دانش آموزان و دانشجویان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی (شهریور ماه) سال ۱۳۸۹
مرکز سنجش آموزش و پژوهش	http://aei.medu.ir	

ردیف	سوالات	نمره
۱۴	کدام واژه در بیت زیر هم «استعاره» و هم نوعی «مجاز» است؟ «علاقه»ی این مجاز را بنویسید. الا ای باد شبگیری بگو آن ماه مجلس را تو آزادی و خلقی در غم رویت گرفتاران	+/۵
۱۵	با توجه به بیت «شبی یاد دارم که <u>چشم</u> نخفت / شنیدم که پروانه با شمع گفت « الف) واژه‌ی مشخص شده «مجاز» از چیست? ب) «قرینه»ی این مجاز را بنویسید.	+/۵
۱۶	در ایات زیر، «کنایه»‌ها را بباید و مفهوم آن‌ها را بنویسید. الف) از مكافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید، جوز جو ب) چرا گوید آن چیز در خفیه مرد	۱
۱۷	در بیت «دلم شکسته‌تر از شیشه‌های شهر شماست / شکسته باد کسی کاین چنین مان می‌خواست» الف) کدام «صامت» بیشتر از بقیه تکرار شده است? ب) نام آرایه‌ی ادبی حاصل از این تکرار چیست?	+/۵
۱۸	در بیت «گفتم به نیرنگ و فسون، پنهان کنم ریش درون / پنهان نمی‌ماند که خون، برآستانم می‌رود» الف) یک سجع «مطرّف» و یک سجع «متوازن» بیایید. ب) به این نوع سجع در شعر چه می‌گویند? پ) واژه‌ای بنویسید که با واژه‌ی «پنهان» سجع «متوازن» داشته باشد.	۱
۱۹	آیا می‌توان بیت زیر را نمونه‌ی مناسبی برای آرایه‌ی «ترصیع» دانست؟ چرا؟ بری ذاتش از تهمت ضد و جنس غنی ملکش از طاعت جن و انس	۱
۲۰	در عبارت «کتابی که در او داد سخن‌آرایی توان داد، ابداع کنم» الف) کدام واژه‌ها در پیدایش موسیقایی ترین نوع جناس مؤثّرند? ب) معنی واژه‌های هم جنس را بنویسید.	۱
۲۱	در بیت‌های زیر «جناس»‌ها را بباید و «نوع» دقیق هریک را بنویسید. الف) دیده‌ی سیر است مرا، جان دلیر است مرا ب) بشوی ای خردمند از آن دوست دست	+/۵
۲۲	با توجه به بیت «هم <u>نظری</u> ، هم خبری، هم قمران را قمری هم شکر اندر شکر اندر شکری» الف) برای واژه‌ی مشخص شده، یک واژه‌ی «هم ریشه» بنویسید. ب) هم ریسگی دو یا چند کلمه چه نام دارد? پ) چرا این بیت نمونه‌ی مناسبی برای آرایه‌ی «تصدیر» نیست؟	۱
	«ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی سوم»	

با سمه تعالی

سوالات امتحان نهایی درس : آرایه های ادبی	رشته‌ی : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۹ صبح
مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۸ / ۶ / ۱۳۸۹
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی قابستانی (شهریور ماه) سال ۱۳۸۹		مرکز سنجش آموزش و پژوهش http://aee.medu.ir

ردیف	سوالات	نمره
۲۳	حضور کدام واژه ها مشخصاً در بیت زیر، آرایه‌ی «مراولات نظیر» را به وجود آورده است؟ اشارت داستانی موجود در بیت، سبب پیدایش کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟ «یاد یاران یار را می‌مون بود خاصه کان لیلی و این مجnoon بود»	۱
۲۴	میان کدام واژه ها در بیت زیر آرایه‌ی «تضاد» وجود دارد؟ «از همگان بی نیاز و بر همه مشفق از همه عالم نیهان و بر همه پیدا»	+۵
۲۵	در هریک از بخش های مشخص شده اشعار زیر، کاربرد کدام آرایه‌ی معنوی آشکار است؟ الف) حرف <u>رنگینی</u> زسوز عشق دارم بر زبان دود دل خیزد، اگر چون شمع خاموشی کنم ب) شاید ار وقت سخن باشم تو را از اهل بیت چون محمد گفت : «السلام منا اهل بیت» پ) دولت <u>فقر</u> خدایما به من ارزانی دار کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است	۱/۵
۲۶	در بیت «زهره سازی خوش نمی‌سازد، مگر عودش بسوخت / کس ندارد ذوق مستی، می‌گساران را چه شد» الف) کدام واژه دارای دو معنی است؛ اما فقط یک معنای آن در این بیت، کاربرد دارد؟ ب) این واژه در معنی دیگر (معنی دوم) با کدام واژه تناسب دارد؟ پ) این کاربرد سبب ایجاد کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟	۱
۲۷	در بیت «ای شاهد افلاکی ، در مستی و در پاکی / من چشم تو را مانم ، تو اشک مرآ مانی » لف و نشر از نوع است و «رابطه»ی لف و نشر می باشد.	+۵
۲۸	با توجه به بیت «چو صبح صادق آمد راست گفتار / جهان در زر گرفتی محنتیم وار» الف) شاعر مخاطب را به چه دعوت کرده است؟ ب) دلیل شاعر برای اقناع مخاطب، سبب ایجاد کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟	+۵
	«موفق باشید»	جمع نمره ۲۰

با اسمه تعالی

ساعت شروع: ۹ صبح	رشته‌ی: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۸ / ۶ / ۱۳۸۹		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش دانش آموزان و داوطلبان آزادسازکشور در دوره‌ی قابستانی (شهریورماه) سال ۱۳۸۹		http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	مصترع (۰/۲۵)	+/۲۵
۲	گویا پاره‌ای از میان یک قصیده است. (۰/۵)	+/۵
۳	عارفانه (۰/۲۵)	+/۲۵
۴	بند (۰/۲۵)	+/۲۵
۵	مسعود سعد (۰/۲۵)	+/۲۵
۶	مشبه (۰/۲۵) ، مشبّه (۰/۲۵) (یا طرفین تشییه ۰/۵) مشبه: من (یا شناسه «م» در فعل بدم) (۰/۲۵) ، مشبه به: شبّنم (۰/۲۵)	۱
۷	اقلیم عشق (۰/۲۵)	+/۲۵
۸	تشییه بلیغ (۰/۲۵) ، اشکم (یا خارم) (۰/۲۵)	+/۵
۹	الف) گویی (۰/۲۵) (ب) درخشش و روشنایی (۰/۲۵) در دل تاریکی (۰/۲۵)	+/۷۵
۱۰	در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است / خدایا منعم گردان به درویشی و خرسندی (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۵)	+/۵
۱۱	استعاره‌ی مکنیه (یا اضافه‌ی استعاری) (۰/۲۵) ، جزوی از مشبه‌به (ساختمان) (۰/۲۵) به مشبه (دل) اضافه شده است (۰/۲۵) (یا مشبه، هموار یکی از اجزای مشبه به آمده است و به آن اضافه شده است ۰/۵)	+/۷۵
۱۲	الف) دل (۰/۲۵) (ب) انسان (۰/۲۵) (پ) تشخیص (انسان‌انگاری، جان‌بخشی) (۰/۲۵)	+/۷۵
۱۳	بیت ب) (یا دست در حلقه ...) (۰/۲۵) ، مجاز: دست (۰/۲۵) مفهوم: انگشتان دست (۰/۲۵) ، قرینه: در حلقه زلف جای گرفتن (یا بقیه‌ی واژگان مصراج اول) (۰/۲۵)	۱
۱۴	ماه (ماه مجلس) (۰/۲۵) ، علاقه: شباهت (۰/۲۵)	+/۵
۱۵	الف) کل وجود (یا خود شاعر) (۰/۲۵) (ب) نخت (۰/۲۵)	+/۵
۱۶	الف) گندم از گندم بروید، جوز جو (یا مصراج دوم) (۰/۲۵) مفهوم: نتیجه‌ی هر عملی متناسب با همان عمل است (یا هر پاسخ درست و مشابه دیگر) (۰/۲۵) ب) روی زرد (۰/۲۵)	۱
۱۷	الف) ش (۰/۲۵) (ب) واج آرایی (یا نغمه‌ی حروف) (۰/۲۵) «ادامه در صفحه‌ی دوم»	+/۵

با اسمه تعالی

ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۸ / ۶ / ۱۳۸۹		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پژوهش دوره‌ی قابستانی (شهریورماه) سال ۱۳۸۹ http://aee.medu.ir	دانش آموزان و داوطلبان آزادسرکشودر دوره‌ی قابستانی (شهریورماه) سال ۱۳۸۹	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۸	الف) سجع مطرّف: فسون و خون (یا درون و خون) (۰/۲۵) ، سجع متوازی: فسون و درون (۰/۲۵) ب) قافیه‌ی میانی (یا درونی) (۰/۲۵)	۱
۱۹	خیر (۰/۲۵) ، زیرا تمام سجع‌های این موازن (۰/۵) متوازی نیستند (۰/۲۵) (یا هر پاسخ درست و مشابه دیگر)	۱
۲۰	الف) داد، داد (۰/۵) ب) داد اول: حق و انصاف (۰/۲۵) ، داد دوم: ادا کردن (فعل ماضی است) (۰/۲۵)	۱
۲۱	الف) جناس: سیر و شیر (۰/۲۵) ، نوع جناس: ناقص اختلافی (۰/۲۵) جناس: زهره و زُهره (۰/۲۵) ، نوع جناس: ناقص حرکتی (۰/۲۵) ب) جناس: دوست و دست (۰/۲۵) ، نوع جناس: ناقص افزایشی (۰/۲۵) (توجه: در نوشتن نوع جناس، به ذکر اختلافی، حرکتی و افزایشی هم نمره تعلق می‌گیرد.)	۱/۵
۲۲	الف) منظر (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۲۵) ب) اشتراق (۰/۲۵) پ) زیرا واژه‌ای در آغاز و پایان بیت تکرار نشده است. (۰/۵)	۱
۲۳	لیلی (۰/۲۵) مجnoon (۰/۲۵) ، تلمیح (۰/۵)	۱
۲۴	نهان (۰/۲۵) ، پیدا (۰/۲۵)	۰/۵
۲۵	الف) حس امیزی (۰/۵) ب) تضمن (۰/۵) پ) تناقض (۰/۵)	۱/۵
۲۶	الف) عود (۰/۲۵) ب) بسوخت (۰/۲۵) پ) ایهام تناسب (۰/۵)	۱
۲۷	مرتب (۰/۲۵) مشبه و مشبه‌به (یا تشییه) (۰/۲۵)	۰/۵
۲۸	الف) راست گفتاری (۰/۲۵) ب) حسن تعلیل (۰/۲۵)	۰/۵
	«خشته نباشید»	جمع نمره
		۲۰